

Regionálne centrum
■ sociálnej ekonomiky Trnava

Ročná správa 2024 o rozvoji sociálnej ekonomiky v Trnavskom kraji

www.employment.gov.sk | www.eurofondy.gov.sk | www.eurofondy.praca.gov.sk

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK ZNAČIEK.....	2
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV.....	3
1. ČINNOSŤ REGIONÁLNEHO CENTRA SOCIÁLNEJ EKONOMIKY ZA ROK 2024.....	4
1.1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O RCSE.....	5
1.2 AKTIVITY A VÝSTUPY ČINNOSTI RC SE.....	6
2 AKTUÁLNA SITUÁCIA A POTENCIÁL PRE ROZVOJ SOCIÁLNEJ EKONOMIKY V DANOM KRAJI.....	9
2.1. POTENCIÁL PRE ROZVOJ EKOSYSTÉMU SOCIÁLNEHO PODNIKANIA V DANOM KRAJI.....	9
2.2 SÚČASNÁ SITUÁCIA V SOCIÁLNO M PODNIKANÍ V DANOM KRAJI.....	13
3. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE VO VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH PODNIKoch V DANOM KRAJI.....	20

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

- BA – Bratislavský
- BB – Banskobystrický
- CHD – chránená dielňa
- CHP – chránené pracovisko
- CKJ – centrálna koordinačná jednotka
- DPH – daň z pridanej hodnoty
- FO – fyzické osoby (podnikatelia)
- KE – Košický
- MPSVaR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- NO – neziskové organizácie
- NP IPSP – národný projekt Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka
- NP ISE – národný projekt Inštitút sociálnej ekonomiky
- NR – Nitriansky
- NRO – najmenej rozvinutý okres
- OS – obchodné spoločnosti
- OZ – občianske združenia
- PO – Prešovský
- RC SE – regionálne centrum sociálnej ekonomiky
- RSP – registrované sociálne podniky
- SE – sociálna ekonomika
- SK – samosprávny kraj
- TN – Trenčiansky
- TT – Trnavský
- VUC – vyšší územný celok
- ZA - Žilinský
- ZD – základné dokumenty
- ZnO – znevýhodnené osoby
- ZrO – zraniteľné osoby
- ZP – zdravotné postihnutie

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Tab. č. 1 Prehľad pracovníkov RC SE v roku 2024

Tab. č. 2 Prevádzkovo-technické zabezpečenie RC SE

Tab. č. 3 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RC SE podľa miesta stretnutia v roku 2024

Tab. č. 4 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RC SE podľa predmetu rokovania v roku 2024

Tab. č. 5 Prehľad RSP, ktoré vznikli za asistencie RC SE podľa jednotlivých krajov za rok 2024

Tab. č. 6 Prehľad RSP, ktoré vznikli za asistencie RC SE podľa jednotlivých krajov za obdobie rokov 2019 - 2024

Tab. č. 7 Zoznam RSP so zrušeným/vráteným štatútom RSP k 31.12.2024 a dôvody zrušenia/vrátenia štatútu (len za rok 2024, nie sumárne)

Tab. č. 8 Prehľad zamestnancov v RSP v SR podľa krajov k 31.12.2024

Tab. č. 9 Prehľad zamestnancov v RSP v danom kraji podľa právnej subjektivity podnikov k 31.12.2024

Tab. č. 10 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania v danom kraji v roku 2024

Tab. č. 11. Spolupráca RC SE s inými organizáciami pri poskytovaní informácií a poradenstva a sieťovanie, spolupráca s vysokými a strednými školami, spolupráca v rámci memoránd aj mimo nich v roku 2024

Graf č.1: Počet RSP v jednotlivých krajoch SR k 31.12.2024

Graf č. 2 : Počet RSP podľa druhu v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 3 : Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 4: Vývoj počtu vzniknutých RSP v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 5 : Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji vzniknutých v roku 2024

Graf č. 6: Prehľad o počte zamestnancov RSP v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 7: Prehľad o počte ZnO a ZrO v RSP v danom kraji k 31.12.2024

1. ČINNOSŤ REGIONÁLNEHO CENTRA SOCIÁLNEJ EKONOMIKY ZA ROK 2024

Sociálne podnikanie je na Slovensku stále pomerne novým pojmom, hoci v kontexte európskeho hospodárstva predstavuje silný segment a efektívny nástroj, ktorým podnikatelia v jednotlivých krajinách, často s podporou verejných zdrojov, prispievajú k riešeniu mnohých spoločenských problémov a k znižovaniu sociálnych nerovností, diskriminácie či bariér. Sociálne podnikanie možno označiť za inovatívny spôsob podnikania, ktorého cieľom je eliminovať spoločenské problémy, ako sú nezamestnanosť, chudoba, rodová alebo rasová nespravodlivosť a mnohé ďalšie.

RC SE Trnava od svojho založenia v roku 2019 poskytuje odborné a bezplatné poradenstvo všetkým tým, ktorí sa rozhodujú sociálne podnikat', až po etablovaných sociálnych podnikateľov v Trnavskom kraji. A od januára 2024 poskytuje konzultácie aj pre Bratislavský kraj. Zároveň prešlo do správy RC SE Trnava aj desať fungujúcich RSP z Bratislavského kraja.

RC SE Trnava realizuje svoje aktivity s cieľom zvýšiť povedomie o sociálnej ekonomike a sociálnom podnikaní. Medzi hlavné úlohy odborného tímu RC SE Trnava patrí:

- Sprevádzanie žiadateľov v procese registrácie sociálneho podniku
- Informovanie laickej verejnosti o téme sociálneho podnikania a o zákonných podmienkach pre registrované sociálne podniky
- Poskytovanie metodologickej a konzultačnej podpory pre existujúce registrované sociálne podniky
- Komunikácia a spolupráca s relevantnými inštitúciami v regióne
- Sieťovanie sociálnych podnikov a ďalších aktérov v území

Odborní zamestnanci RC SE TT sa vo svojej práci aj v roku 2024 sústredili predovšetkým na kvalitu konceptov sociálneho podnikania a podnikateľských zámerov, s ktorými prípadní žiadatelia o štatút RSP prichádzali. V priebehu roku 2024 pokračoval dlhodobý nastavený trend útlmu proaktívneho prístupu vo forme rozsiahlej akvizičnej činnosti. Aj naďalej boli realizované osobné stretnutia s predstaviteľmi samospráv formou odborných konzultácií na tému sociálneho podnikania. Išlo o stretnutia, kedy zamestnanci RC SE Trnava reagovali na prejavovaný záujem o tému sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania zo strany subjektov. V roku 2024 sme pozorovali nárast záujmu subjektov, či už zo sféry súkromného podnikateľského prostredia alebo zo sféry samospráv. Subjekty oslovovali zamestnancov RC SE Trnava s požiadavkami na konzultácie.

V roku 2024 sa kancelária RC SE Trnava presťahovala do priestorov RC MIRRI, v ktorom sa nastavila spolupráca s partnermi: UVO, MIRRI, Úrad vlády SR /Plán obnovy a odolnosti/. V danom roku pokračovala úzka spolupráca odborného tímu RC SE Trnava s jednotlivými ÚPSVaR v Trnavskom kraji. Spolupráca má za cieľ výmenu skúseností a podnetov z aplikačnej praxe, prehľad a výmenu skúseností spolupráce s RSP v jednotlivých okresoch a nastavenie odbornej spolupráce zamestnancov ÚPSVaR a RC SE.

Na území TTSK vznikli v priebehu roka 2024 štyri nové subjekty so štatútom RSP. Aj v roku 2024 sa RC SE v Trnave svojou činnosťou významnou mierou podieľalo na etablovaní pojmu sociálna ekonomika a sociálne podnikanie v regióne. Za najväčší prínos sa dá považovať najmä množstvo stretnutí a konzultácií na úrovni samospráv TTSK, obcí a miest, ale aj individuálnych záujemcov, v rámci ktorých bol koncept a myšlienka sociálneho podnikania odborne komunikovaný veľkému okruhu záujemcov o tému. RC SE TT tiež uskutočnilo metodicko-štatistické zisťovania, ktoré sa realizovali formou osobnej návštevy u všetkých registrovaných sociálnych podnikov v správe regionálneho centra.

Vízia:

- Podpora udržateľného sociálneho podnikania – participácia na vytváraní ekosystému pre rozvoj sociálnej ekonomiky
- Rozvoj regionálnej ekonomiky – posilniť lokálne podnikanie s dôrazom na sociálnu zodpovednosť, ekologickú udržateľnosť a spoluprácu medzi subjektmi sociálnej ekonomiky.
- Advokácia a informovanosť – zvyšovať povedomie verejnosti o význame sociálneho podnikania, participácia pri tvorbe verejných politík a legislatívnych zmien týkajúcich sa sociálnej ekonomiky
- Podpora vzniku sociálnych podnikov s vysokou kvalitou bio-psycho-sociálnej podpory pre špecifické skupiny znevýhodnených ľudí na trhu práce a s inovatívnymi konceptami pre riešenie problémov v rôznych oblastiach spoločenského života

Trnavský kraj má pomerne nízky podiel obecných sociálnych podnikov. Našou víziou je preto zamerať pozornosť na rozvoj sociálneho podnikania v mestách a obciach a prostredníctvom neho podporiť regionálny rozvoj tam, kde zostáva nevyužitý potenciál.

Taktiež nebol v kraji založený žiaden sociálny podnik bývania, ani neevidujeme záujem zo strany či už súkromného alebo verejného sektora. Dôležitým faktorom je absencia priamej formy podpory pre rozbeh a následný rozvoj sociálneho podnikania v oblasti poskytovania dostupného bývania.

V kraji zároveň naďalej zaznamenávame dopyt zo strany zástupcov neziskového sektora, mnohí z nich majú silné vízie s potenciálne významným spoločenským dopadom, no momentálne ich nemôžu realizovať pre kolíziu medzi zákonom o sociálnych službách a zákonom o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch (SEaSP). Po vyriešení tejto legislatívnej nezhody je našou víziou podporiť vznik sociálnych podnikov aj medzi poskytovateľmi sociálnych služieb v neziskovom sektore.

V krátkodobom horizonte je cieľom RC SE nadviazať spolupráce s rôznymi inštitúciami v kraji, ktoré by podporili rozvoj sociálneho podnikania. Plánujeme zosieťovať tieto inštitúcie s existujúcimi registrovanými sociálnymi podnikmi (RSP), ktoré potrebujú pomoc pri riešení špecifických problémov zamestnancov v procese pracovnej integrácie. Ide napríklad o spoluprácu s Poradňou komplexnej pomoci, ktorá pomáha s vysporiadaním dlhov, rodinnými problémami, s osobitným zameraním na rodiny s deťmi alebo osoby so zdravotným znevýhodnením. Ďalším cieľom je podpora pri umiestňovaní znevýhodnených zamestnancov v RSP, kde plánujeme spolupracovať s Inštitútom pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zdravotným postihnutím.

1.1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O RCSE

Regionálne centrum sociálnej ekonomiky v Trnave bolo zriadené dňa: 1.6.2019

Tab. č. 1 Prehľad pracovníkov RC SE v roku 2024

Meno a priezvisko	Pracovná pozícia	Pracovný pomer
Mgr. Silvia Hamerlíková	Odborný konzultant RC SE - špecialista	od 09/2020 - trvá
Mgr. Ivana Holčeková	Odborný konzultant RC SE	od 08/2020 - trvá
Mgr. Katarína Kužlíková	Odborný konzultant RC SE	od 02/2024 - trvá

Tab. č. 2 Prevádzkovo-technické zabezpečenie RC SE

Adresa RCSE		
Ulica, číslo: Zavarská 11G	PSC: 917 01	Mesto: Trnava
Popis priestorov a dostupnosť:		
Regionálne centrum SE sa nachádza v administratívnej budove vedľa VÚJE, vchod do centra je zozadu budovy a nachádza sa na 1. poschodí. Je možné zaparkovať priamo pri budove. Bezbariérový prístup do budovy je zabezpečený výťahom, avšak je potrebné vopred kontaktovať pracovníkov RCSE Trnava.		
RC SE bolo pre klientov od júna 2024 nepretržite otvorené, v tomto období bola zabezpečená prítomnosť na pracovisku minimálne jedným pracovníkom RC SE TT počas otváracích hodín.		
Otváracie hodiny:		
PO: 8:00 - 15:00		
UT: 8:00 - 15:00		
STR: 8:00 - 17:00		
ŠTV: 8:00 - 15:00		
PIA: 8:00 - 14:00		

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

1.2 AKTIVITY A VÝSTUPY ČINNOSTI RC SE

Tab. č 3 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RC SE podľa miesta stretnutia v roku 2024

Spolu	Počet konzultácií/stretnutí podľa miesta stretnutia		
	v RC SE	v teréne	telefonicky/ mailom/ online
270	37	82	151

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

Za rok 2024 zrealizovalo RC SE TT spolu 270 konzultácií/stretnutí, z toho 37 sa uskutočnilo priamo v regionálnom centre, 82 v teréne a najviac poradenstva bolo poskytnuté mailom, telefonicky alebo online, a to 151. V rámci konzultácií z uvedeného počtu bolo 174 konzultácií či stretnutí realizovaných so subjektmi z TTSK a 96 so subjektmi so sídlom v BSK.

Stretnutia so subjektmi z TTSK sa realizovali v RC SE v počte 26, v teréne ich bolo 59 a telefonicky, mailom či online 89.

Stretnutia so subjektmi z BSK sa realizovali v RC SE v počte 11, v teréne ich bolo 23 a telefonicky, mailom či online 62.

Tab. č.4 Prehľad konzultácií a zrealizovaných stretnutí RC SE podľa predmetu rokovania v roku 2024

Obdobie	Stretnutia celkom	Predmet rokovania		
		Založenie RSP	Otázky k zákonu č. 112/2018 Z. z. u existujúcich RSP	Ostatné
Január 2024	21	11	9	1
Február 2024	21	10	11	0
Marec 2024	17	9	7	1
Apríl 2024	24	15	9	0
Máj 2024	18	4	14	0
Jún 2024	26	7	19	0
Júl 2024	30	8	22	0
August 2024	35	6	25	4
September 2024	18	7	11	0
Október 2024	23	17	6	0
November 2024	14	10	4	0
December 2024	23	10	13	0
SPOLU	270	114	150	6

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

Z celkového počtu 270 zrealizovaných konzultácií, či stretnutí sa 114 týkalo založenia nového registrovaného sociálneho podniku, 150 konzultácií bolo poskytnutých k téme Zákona č. 112/2018 Z.z. už existujúcim RSP a 6 konzultácií sa týkali iných tém.

Tab. č. 5 Prehľad RSP, ktoré vznikli za asistencie RC SE podľa jednotlivých krajov za rok 2024

Kraj RC SE	Celkový prírastok RSP v danom kraji za rok 2024	RSP, ktoré vznikli za asistencie RC SE za rok 2024					
		Počet RSP v danom kraji	Počet RSP mimo daný kraj	V NRO	Obecné podniky	Transformované z CHD/CHP	% asistencie RC SE pri registrácii RSP
BA							
BB	8	8	0	3	1	0	87,5%
KE	5	5	0	3	2	1	100%
NR	10	8	2	0	8	0	100%
PO	6	6	0	5	1	0	100%
TN	3	1	2	0	0	0	100%
TT	5	4	1	0	0	0	100%
ZA	12	12	0	0	4	2	99%
SPOLU	49	44	5	11	16	3	

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

Za asistencie RC SE Trnava bol štatút RSP v roku 2024 priznaný 5 subjektom. Z uvedených 5 RSP majú 4 spoločnosti sídlo na území TTSK a jeden subjekt je so sídlom v inom kraji SR.

Tab. č. 6 Prehľad RSP, ktoré vznikli za asistencie RC SE podľa jednotlivých krajov za obdobie rokov 2018 – 2024

Kraj RC SE	Celkový počet zaregistrovaných RSP v danom kraji*	RSP, ktoré vznikli za asistencie RC SE					
		Počet RSP v danom kraji	Počet RSP mimo daný kraj	V NRO	Obecné podniky	Transformované z CHD/CHP	% asistencie RC SE pri registrácii RSP
BA							
BB	106	105	1	15	14	25	92,37%
KE	91	88	5	51	30	5	96,7%
NR	55	51	4	0	22	9	90,91%
PO	91	91	2	73	38	0	95,6%
TN	96	86	10	0	11	16	89,5%
TT	63	54	9	0	8	5	85,71 %
ZA	112	102	6	0	28	8	91,07%
SPOLU	614	577	37	139	151	68	

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

*celkový počet zaregistrovaných RSP v danom kraji vrátane už zaniknutých štatútov RSP

**vznik RC v 2019

Od založenia RC SE Trnava v roku 2019 vzniklo za jeho asistencie 63 registrovaných sociálnych podnikov, z toho 54 malo sídlo v Trnavskom kraji a 9 v inom kraji SR. Uvedené dáta v sebe zahŕňajú aj štatúty RSP, ktoré boli vrátené subjektmi, prípadne sankčne odobraté.

Z celkového počtu vzniklo 8 obecných podnikov a 5 vzniklo transformovaním buď z chránenej dielne alebo z chráneného pracoviska.

Percentuálny podiel sprevádzania žiadateľa v kraji RC SE Trnava pri registrácii RSP až po získanie štatútu RSP je 85,71 %.

2. AKTUÁLNA SITUÁCIA A POTENCIÁL PRE ROZVOJ SOCIÁLNEJ EKONOMIKY V DANOM KRAJI

2.1. POTENCIÁL PRE ROZVOJ EKOSYSTÉMU SOCIÁLNEHO PODNIKANIA V DANOM KRAJI

Strategické dokumenty a programy s dopadom na sociálnu ekonomiku v danom kraji

V roku 2023 bol schválený kľúčový strategický dokument **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2023 – 2030 (PHRSR TTSK)**. Ide o základný rámec regionálneho rozvoja, spracovaný v súlade s prioritami Agendy OSN pre udržateľný rozvoj do roku 2030 a Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030.

Na jeho tvorbe sa aktívne podieľali obce a mestá, ako aj sociálno-ekonomickí partneri pôsobiaci v kraji. Medzi nich patrí aj Regionálne centrum sociálnej ekonomiky (RC SE) v Trnave, ktoré bolo v dokumente identifikované ako zástupca subjektov sociálnej ekonomiky a aktívne sa zapojilo do procesu prípravy dokumentu.

V rámci Priority 1 – Rozvoj inovačného a udržateľného hospodárstva kraja je ako špecifický cieľ 1.2.3 definovaný rozvoj sociálnej a striebornej ekonomiky. Tento cieľ poukazuje na význam a perspektívnosť sociálnej ekonomiky v rámci plánovania hospodárskeho rozvoja v TTSK. Strategický dokument zároveň kladie dôraz na inovatívne riešenia a prepojenie podnikateľského a akademického prostredia, čo je kľúčové pre vytváranie inovačných ekosystémov, napríklad inovačných centier. Prepojenie podnikateľskej, akademickej a verejnej sféry je nevyhnutné aj pre rozvoj podporného prostredia pre subjekty sociálnej ekonomiky.

Priorita 4 – Adaptabilný a prístupný trh práce sa zameriava na zvyšovanie efektivity a inkluzívnosti trhu práce, ako aj na podporu kvalitného zamestnávania prostredníctvom rozvoja sociálnej infraštruktúry a podpory sociálneho hospodárstva. Medzi plánované investície patria:

- zlepšenie prístupu sociálnych podnikov k finančným prostriedkom,
- zavádzanie IKT nástrojov na zvyšovanie kvality služieb pri sprostredkovaní zamestnania.

Ciele spojené so sociálnymi inováciami a experimentmi sú orientované na podporu zamestnateľnosti, najmä u mladých ľudí a znevýhodnených skupín.

PHSR sa venuje aj rozvoju inovácií a podpore malých a stredných podnikov, vrátane podpory obehovej a zelenej ekonomiky. V dokumente je predstavený konkrétny projekt – *Centrum cirkulárnej ekonomiky (CCE)*, ktorého činnosť má byť spustená v roku 2026. Projekt je výsledkom spolupráce odborníkov zo Slovenska, Fínska a Nemecka.

Zo strategického dokumentu jasne vyplýva, že sociálne inovácie, sociálne podnikanie a podpora subjektov sociálnej ekonomiky majú v rámci TTSK významné postavenie. Tieto oblasti patria medzi priority, na ktoré by sa mala v nadchádzajúcich rokoch sústrediť pozornosť a podpora.

Vzhľadom na strategické ciele TTSK a zaradenie podpory sociálnych inovácií medzi hlavné priority vidíme v Trnavskom kraji veľký potenciál pre rozvoj partnerstiev a koncepčný prístup k rozvoju sociálnej ekonomiky. V kraji už existuje niekoľko samospráv a združení obcí, ktoré prejavili vážny záujem o zriadenie registrovaných sociálnych podnikov (RSP), no z rôznych dôvodov zatiaľ nedospeli k ich realizácii. Zároveň existuje priestor pre nové podnikateľské aktivity, ktoré v kraji zatiaľ nie sú realizované formou sociálneho podnikania.

Kľúčoví aktéri a partneri sociálnej ekonomiky v danom kraji

Trnavský samosprávny kraj (TTSK)

Hlavný koordinátor regionálneho rozvoja, ktorý vytvára rámce pre rozvoj sociálnej ekonomiky prostredníctvom strategických dokumentov, podporných programov a finančných nástrojov.

Prevádzkuje a podporuje podnikateľské inkubátory, vzdelávacie programy a grantové výzvy, ktoré môžu byť využívané aj subjektmi sociálnej ekonomiky.

Spolupráca RC SE Trnava s VÚC TTSK

Spolupráca medzi RC SE Trnava a zástupcami TTSK naďalej zostáva v pasívnom režime – nepodarilo sa nadviazať aktívnejšie väzby. V roku 2024 sa spolupráca neposunula, pričom dôvody sú čiastočne na oboch stranách. Na strane RC SE Trnava došlo k personálnym zmenám v tíme konzultantov a k rozšíreniu pôsobnosti aj na územie Bratislavského samosprávneho kraja (BSK). Tieto faktory spôsobili personálne poddimenzovanie odborného tímu, čo sa odrazilo na zníženej kapacite pre sieťovacie a rozvojové aktivity, ktoré presahujú rámec bežnej pracovnej agendy.

Zároveň zo strany TTSK neprišlo v roku 2024 k žiadnej iniciatíve na obnovenie alebo prehĺbenie spolupráce, ani na úrovni odboru sociálnych vecí, kde v minulosti prebehli viaceré stretnutia a úvodné rokovania o zakladaní sociálnych podnikov.

Mestá a obce v Trnavskom kraji

Realizujú miestne projekty v oblasti sociálneho podnikania a inklúzie. Zostávajú dôležitými aktérmi v rozvoji sociálnej ekonomiky na regionálnej úrovni.

V roku 2024 vznikol nový mestský sociálny podnik v kraji, a síce Správa mestského majetku Galanta, s. r. o., čo potvrdzuje rastúci záujem o túto formu podnikania. V priebehu roka sa uskutočnilo viacero pracovných stretnutí a konzultácií s predstaviteľmi miest a obcí k rozvoju ich podnikateľských vízií.

Napriek pozitívnemu vývoju však zostáva podiel obecných a mestských registrovaných sociálnych podnikov (RSP) v TTSK nižší v porovnaní s inými regiónmi. Dôvodom je okrem iného vyššia miera ekonomickej rozvinutosti kraja, nižšie zastúpenie marginalizovaných komún a nízka nezamestnanosť, ktorá v niektorých oblastiach dosahuje až stav prezamestnanosti. To spôsobuje obmedzený záujem o zamestnávanie znevýhodnených osôb formou RSP. Na druhej strane, viacerí starostovia obcí – členovia medzi obecných združení – prejavili záujem o aktívne zapojenie sa do rozvoja sociálneho podnikania v regióne.

Podnikateľské inkubátory a regionálne agentúry

KIRA – Krajská inovačná a rozvojová agentúra TTSK

Poskytuje mentoring, vzdelávanie a podporu pri získavaní financovania pre malé, stredné a sociálne podniky.

Trnavský podnikateľský inkubátor

Zameraný na podporu začínajúcich podnikateľov vrátane subjektov sociálnej ekonomiky.

V roku 2024 sa nezrealizovala žiadna spolupráca s uvedenými aktérmi na úrovni RC SE Trnava. Plánujeme v roku 2025 opakovane hľadať prieniky novej spolupráce.

Neziskové organizácie a registrované sociálne podniky

Realizujú projekty s priamym sociálnym dopadom, ako je zamestnávanie znevýhodnených skupín, poskytovanie sociálnych služieb alebo komunitná činnosť.

Medzi kľúčových aktérov patria napríklad AfB Slovakia, s. r. o. – významný príklad integračného sociálneho podniku. V kraji pôsobí sedem veľmi dobre fungujúcich obecných registrovaných sociálnych podnikov (RSP), medzi ktoré možno zaradiť napríklad Služby Cífer, s. r. o. alebo Sociálny podnik mesta Senica, s. r. o.

K významným aktérom sociálnej ekonomiky patria aj viaceré transformované chránené dielne, ktoré svojím prístupom a podnikateľskou činnosťou slúžia ako príklady dobrej praxe medzi

sociálnymi podnikmi. Medzi ne možno zaradiť napríklad SLOVENSKÚ CHRÁNENÚ DIELŇU, s.r.o., OCTAN plus, s. r. o. alebo DUBAN TT, s. r. o.

Neziskové organizácie v regióne dosahujú pozitívny spoločenský dopad v rôznych oblastiach. V TTSK mali v roku 2024 dve neziskové organizácie štatút registrovaného sociálneho podniku a jedno občianske združenie. Pre subjekty neziskového sektora však často predstavuje výzvu prechod do podnikateľskej sféry, najmä pre chýbajúci finančný kapitál na naštartovanie podnikania, nedostatok skúseností a potrebných podnikateľských zručností, ako aj obmedzené personálne kapacity.

Vzdelávacie a výskumné inštitúcie

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave a ďalšie vzdelávacie inštitúcie v regióne sa podieľajú na výskume, vzdelávacích programoch a aktivitách na podporu sociálneho podnikania a rozvoja podnikateľských zručností.

Súkromný sektor

Firmy a podnikatelia sa zapájajú do sociálnych projektov a partnerstiev, často v rámci svojej stratégie spoločenskej zodpovednosti.

Verejné inštitúcie a štátne agentúry

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) – poskytujú podporu v oblasti zamestnanosti a sociálnych opatrení.

V roku 2024 zohrávali naďalej kľúčovú rolu partnera RC SE Trnava. Spolupráca so zamestnancami ÚPSVaR prebiehala na veľmi dobrej úrovni, najmä pri podpore registrovaných sociálnych podnikov.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR) – nastavuje legislatívny rámec a poskytuje systémovú podporu pre rozvoj sociálnej ekonomiky v SR.

Zhodnotenie ekosystému sociálneho podnikania v danom kraji a trendy jeho rozvoja

Ekosystém sociálneho podnikania v Trnavskom kraji má dobré základy a potenciál na rast, najmä vďaka podpore verejných inštitúcií, intenzívnej práci a pôsobeniu regionálneho centra SE a aj vďaka aktívnym aktérom z regionálnych samospráv. Na druhej strane vnímame potrebu venovať väčšiu pozornosť edukácii, zjednodušeniu administratívy a budovaniu kapacít u začínajúcich sociálnych podnikateľov.

Napriek tomu, že Trnavský kraj profituje z blízkosti hlavného mesta a patrí medzi najrozvinutejšie regióny Slovenska, stále ponúka priestor pre rozvoj sociálnej ekonomiky. Dôkazom sú aj príklady dobrej praxe medzi existujúcimi RSP.

Trendy rozvoja sociálneho podnikania v Trnavskom kraji

- **Rast významu komunitných a environmentálnych projektov**
Sociálne podniky v kraji sa vo veľkej miere venujú aktivitám v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, udržateľnosti, čo odráža celosvetové trendy
- **Digitalizácia a inovácie**
Pandémia urýchlila digitalizáciu a mnoho sociálnych podnikov začína využívať nové technológie na zlepšenie svojich služieb a dosahu. Mnohí podnikatelia prichádzajú s nápadmi na zrealizovanie svojich vlastných aplikácií, najmä v oblasti poskytovania poradenstiev a zlepšovania prístupu k informáciám
- **Rozvoj partnerstiev medzi verejným, súkromným a tretím sektorom**
Kooperácia medzi samosprávou, firmami a neziskovým sektorom je kľúčová pre udržateľnosť a ďalší rozvoj sociálnej ekonomiky.

V TT kraji pôsobí 7 obecných sociálnych podnikov a máme za to, že práve tieto obecné sociálne podniky, ktoré už majú štatút RSP, sú príkladmi dobrej praxe a šíria dobré meno konceptu a myšlienke sociálneho podnikania. Často sa stretávame s tým, že tieto sociálne podniky inšpirujú zástupcov iných obcí k založeniu obecného sociálneho podniku. V TT kraji je

z nášho pohľadu ešte nevyužitý potenciál pre začlenenie sa miest a obcí do aktivít sociálnej ekonomiky formou založenia si obecného sociálneho podniku, či sociálneho podniku, v ktorom by vlastníkom bolo združenie viacerých obcí, prípadne VÚC a pod.

RSP pôsobiace na území TTSK sú väčšinou integračné sociálne podniky, ktoré svojou podnikateľskou činnosťou sledujú primárne cieľ podpory zamestnanosti a regionálneho rozvoja. Podpora zamestnanosti je realizovaná prostredníctvom integrácie znevýhodnených a zraniteľných skupín do pracovného a spoločenského života. V TTSK máme zo všetkých krajov najvyšší podiel RSP, ktoré disponujú štatútom všeobecného podniku. Tieto sociálne podniky majú pozitívny spoločenský dopad v rôznych oblastiach života, ako sú: tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt, vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva, či v oblasti poskytovania sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti.

Zároveň musíme konštatovať, že aj v roku 2024 naďalej pretrvával záujem o získanie štatútu integračného podniku, prípadne o založenie nového podnikateľského subjektu so zameraním sa na podporu zamestnávania znevýhodnených osôb. Situácia na pracovnom trhu v TTSK je však na pomery SR špecifická, nezamestnanosť sa aj v roku 2024 pohybovala pod úrovňou celoslovenského priemeru. Vítané sú preto skôr koncepty sociálnych podnikov, ktoré sa zameriavajú na špecifické skupiny znevýhodnených ľudí, disponujú dobrou znalosťou ich osobitých problémov a prichádzajú s jasnou víziou ako tieto problémy a znevýhodnenia na trhu práce riešiť pomocou podnikateľskej aktivity.

Aj v roku 2024 aplikačná prax potvrdila potrebu a dôležitosť fungovania regionálnych centier sociálnej ekonomiky, ako podpornej infraštruktúry pre subjekty sociálnej ekonomiky.

Analýza potenciálu kraja pre sociálne podnikanie

Súčasný stav sociálnej ekonomiky v Trnavskom kraji

Trnavský kraj má pomerne stabilný základ pre rozvoj sociálneho podnikania, podporovaný regionálnymi inštitúciami, prácou regionálneho centra sociálnej ekonomiky, mnohými samosprávami a dostupnosťou podpory z fondov EÚ. Existujúce sociálne podniky pôsobia najmä v oblasti zamestnávania znevýhodnených skupín, environmentálnych aktivít, ale aj s dopadom v oblastiach vzdelávania, či ochrany kultúrnych hodnôt. Zároveň však sociálne podnikanie zostáva pre mnohých potenciálnych aktérov stále pomerne neznámou oblasťou.

Dá sa predpokladať, že sa sociálne podnikanie v regióne bude rozvíjať v súlade s celosvetovými trendmi udržateľnosti a inklúzie.

Súčasný trh sociálnej ekonomiky v Trnavskom kraji je ešte stále na začiatku svojej expanzie. Významnou časťou sú malé a stredné sociálne podniky, ktoré pôsobia najmä na lokálnych úrovniach. V budúcnosti sa dá očakávať rozširovanie tohto trhu, pričom oblastí, v ktorých by sociálne podniky mohli pôsobiť a podnikať je pomerne veľké spektrum.

Príležitosti

- Finančná podpora z EÚ a štátnych programov, ktoré umožňujú rozvoj nových sociálnych podnikov a projektov.
- Zvýšený záujem verejnosti o udržateľnosť a sociálnu spravodlivosť, čo zvyšuje dopyt po produktoch a službách sociálnych podnikov.
- Sieť regionálnych inštitúcií podporujúcich podnikateľské prostredie.

- Možnosti digitálnej transformácie pre zvýšenie efektivity a rozšírenie trhu.
- Priame a nepriame formy podpory (najmä znížená sadzba DPH, výnimky v rámci VO a pod)

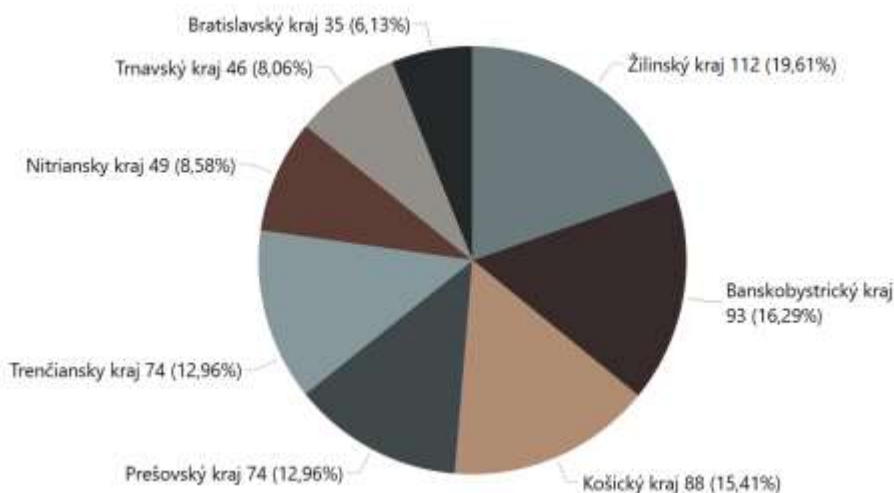
Hrozby

- Nedostatočná informovanosť a vzdelanosť o sociálnom podnikaní medzi obyvateľmi a potenciálnymi podnikateľmi.
- Byrokratická náročnosť a zložitosť čerpania dotácií, ktorá môže odradiť menšie subjekty.
- Ekonomická nestabilita a neistota, ktorá môže ovplyvniť dostupnosť zdrojov a dopyt
- Konkurencia z bežného podnikateľského sektora, ktorá môže sťažiť pozíciu sociálnych podnikov.
- Limitovaný počet skúsených odborníkov a mentorov na trhu, ktorí by vedeli pomôcť sociálnym podnikateľom s rozvojom.
- Absencia priamej formy podpory najmä pre začínajúce sociálne podniky, chýbajúci kapitál na rozbeh podnikania
- Nedostatok disponibilnej pracovnej sily (nízka nezamestnanosť v kraji)

V TTSK vnímame priestor na budovanie funkčného ekosystému, kde podstatnou zložkou bude prepojenie a spolupráca relevantných subjektov zo sféry verejnej, ale aj súkromnej a neziskovej. Veľký priestor vidíme v zapojení VÚC a ďalších samospráv do aktivít sociálnej ekonomiky, aj formou koncepčných podporných programov a výziev. Dôležitým aktérom v procese ďalšieho rozvoja sociálneho podnikania v kraji bude aj naďalej odborní tím RC SE v Trnave.

2.2. SÚČASNÁ SITUÁCIA V SOCIÁLNO M PODNIKANÍ V DANOM KRAJI

Graf č. 1: Počet RSP v jednotlivých krajoch SR k 31.12.2024

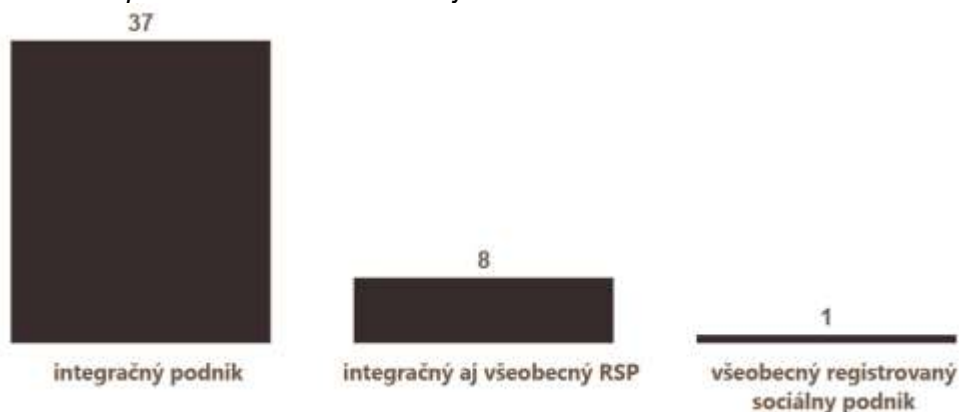

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

V grafe č. 1 sú znázornené počty registrovaných sociálnych podnikov (RSP) v jednotlivých krajoch Slovenska. V našom kraji je ich 46, čo predstavuje druhý najnižší počet RSP medzi všetkými kraji, hneď po Bratislavskom kraji.

Jedným z faktorov ovplyvňujúcich počet RSP v jednotlivých krajoch je rozloha územia, ale zároveň aj miera rozvinutosti regiónov. Väčšie kraje v SR zvyčajne evidujú vyšší počet registrovaných sociálnych podnikov. Zároveň však hospodársky najrozvinutejší západ krajiny, ktorý sa vyznačuje aj najnižšou mierou nezamestnanosti, vykazuje nižšiu potrebu riešiť podporu zamestnávania znevýhodnených skupín. Podnikatelia v týchto regiónoch čelia skôr problémom so získavaním zamestnancov, najmä na pracovné pozície s nižšou mzdou a nízkou pridanou hodnotou. Ďalším faktorom je aj blízkosť pracovných trhov v Českej republike a Rakúsku, čo najmä pre ľudí s nižším vzdelaním predstavuje alternatívu zamestnania mimo Slovenska.

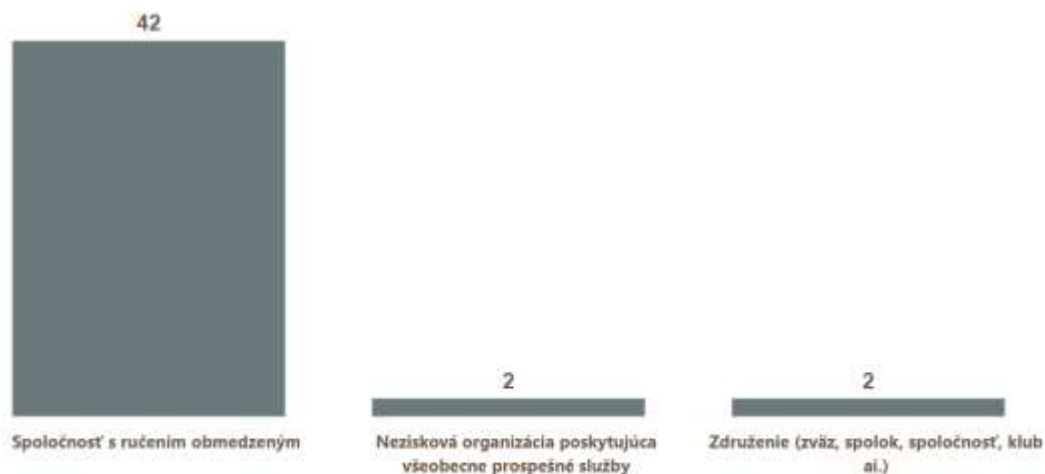
Graf č. 2 : Počet RSP podľa druhu v danom kraji k 31.12.2024

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

V rámci TTSK najvyšší počet registrovaných sociálnych podnikov predstavujú integratívne RSP v počte 37 (Graf č.2). Podnikov, ktoré získali štatútu integratívneho aj všeobecného registrovaného sociálneho podniku je 8 podnikov a máme registrovaný jeden všeobecný sociálny podnik. Môžeme konštatovať, že v porovnaní s inými kraji v SR, v TT SK tvoria všeobecné registrované podniky pomerne veľký podiel priznaných RSP. V celoslovenskom meradle je absolútna prevaha integratívnych podnikov. Tato situácia vyplýva z najmä z dostupnosti priamej finančnej podpory pre integratívne podniky vo forme vyrovnávacích príspevkov na mzdy znevýhodnených zamestnancov, zároveň máme za to, že sociálne podnikanie je stále primárne vnímané ako zamestnávanie ľudí so znevýhodnením.

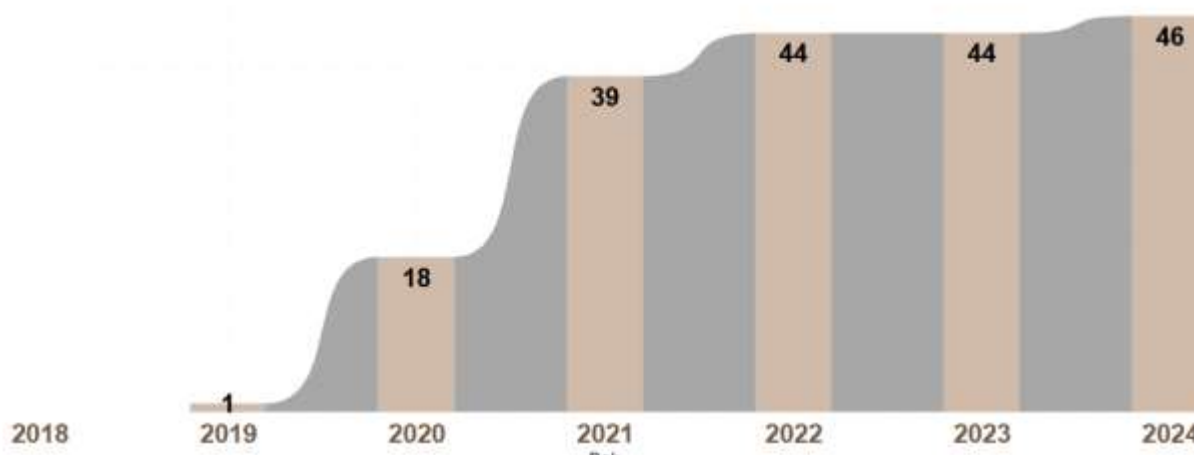
Graf č. 3 : Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji k 31.12.2024

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Zákon 112/2018 o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch umožňuje získanie štatútu rôznym právnym formám. Z Grafu č. 3 vyplýva, že v našom kraji tvoria najväčší podiel spoločnosti s ručením obmedzeným, v počte 42. Spoločnosť s ručením obmedzeným je najčastejšia a najjednoduchšia forma podnikania na Slovensku. Ďalšou skupinou sú subjekty neziskového sektora, a síce občianske združenia a neziskové organizácie. Iné právne formy v TT SK zastúpené nie sú.

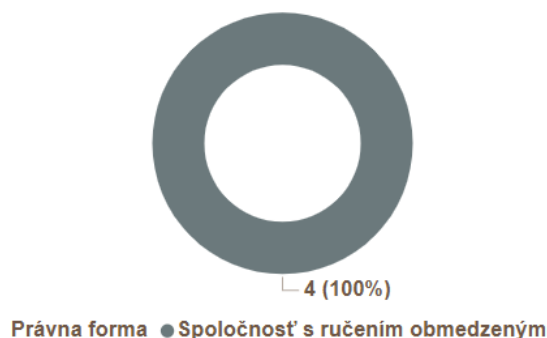
Graf č. 4: Vývoj počtu vzniknutých RSP v danom kraji k 31.12.2024

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Na Grafe č. 4 môžeme vidieť vývoj počtu registrovaných sociálnych podnikov v TTSK. Graf presne popisuje, že obdobie prvých 2 rokov fungovania RC SE bolo obdobím prudkého nárastu počtu RSP, čo je logické, keďže sa otvorila možnosť štatút RSP získať. Následné roky sa vyznačujú pomalším rastom, ktorý odráža zameranie na kvalitu sociálnych podnikov. Od roku 2022 pribúda v kraji stabilný počet nových registrovaných sociálnych podnikov, pričom zároveň približne 2 až 3 RSP ročne strácajú štatút alebo ho vracajú kvôli nedodržaniu zákonných podmienok.

Graf č. 5 : Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji vzniknutých v roku 2024

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Ako môžeme vidieť na Grafe č.5 aj v roku 2024 získali v Trnavskom kraji nové subjekty štatút RSP. Do registra sociálnych podnikov pribudli 4 spoločností s ručením obmedzeným.

Tab. č.7 Zoznam RSP so zrušeným/vráteným štatútom RSP k 31.12.2024 a dôvody zrušenia/vrátenia štatútu (len za rok 2024, nie sumárne)

Názov subjektu	zrušený/vrátený štatút RSP	Druh RSP	Dôvod zrušenia/vrátenia štatútu
Fandíme Slovensku, registrovaný sociálny podnik	Vrátený	Integračný podnik	RSP prestal napĺňať zákonnú podmienku minimálneho zamestnávania (§6 ods.1 písm g zákona o SE a SP)
Oxygeno, s.r.o	Vrátený	Integračný podnik	Ekonomické dôvody

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II – RC SE

Rok 2024 sa v našom kraji vyznačuje aj tým, že došlo k vráteniu štatútu registrovaného sociálneho podniku (RSP) u dvoch subjektov.

V oboch prípadoch boli dôvody ekonomického charakteru – podniky od začiatku svojho fungovania generovali stratu a nepodarilo sa im naplniť plánované objemy tržieb. V dôsledku toho jeden zo subjektov rozhodol nielen vrátiť štatút RSP, ale aj ukončiť svoju podnikateľskú činnosť.

V prípade občianskeho združenia Fandíme Slovensku, registrovaný sociálny podnik, došlo k ukončeniu pôsobenia v dôsledku nenaplnenia cieľov v oblasti podpory zamestnávania, ako základného cieľa sociálneho podnikania. Združenie sa preto rozhodlo ukončiť svoje pôsobenie ako sociálny podnik.

Tab. č. 8 Prehľad zamestnancov v RSP v SR podľa krajov k 31.12.2024

Samosprávny kraj	Počet zamestnancov podniku	z toho znevýhodnení	z toho zraniteľní	z toho zdravotne znevýhodnení	uznaná za invalidnú	lekársky posudok
Banskobystrický SK	1541	110	3	949	827	122
Bratislavský SK	420	7	5	283	249	34
Košický SK	1367	177	4	687	598	89
Nitriansky SK	549	61	5	335	281	54
Prešovský SK	790	176	0	354	301	53
Trenčiansky SK	1008	21	7	593	501	92
Trnavský SK	505	17	4	343	307	36
Žilinský SK	1644	30	5	1111	886	225
Celkom	7824	599	33	4657	3952	705

Zdroj: Štatistika MPSVR SR

K 31.12.2024 bolo v Trnavskom kraji evidovaných 505 zamestnancov registrovaných sociálnych podnikov, z ktorých 17 bolo znevýhodnených, 4 zraniteľní a 343 zdravotne znevýhodnených. Z uvedeného počtu boli 307 osôb uznaných za invalidných a 36 sú zdravotne znevýhodnení na základe posudku lekára Sociálnej poisťovne alebo UPSVR.

Tab. č. 9 Prehľad zamestnancov v RSP v danom kraji podľa právnej subjektivity podnikov k 31.12.2024

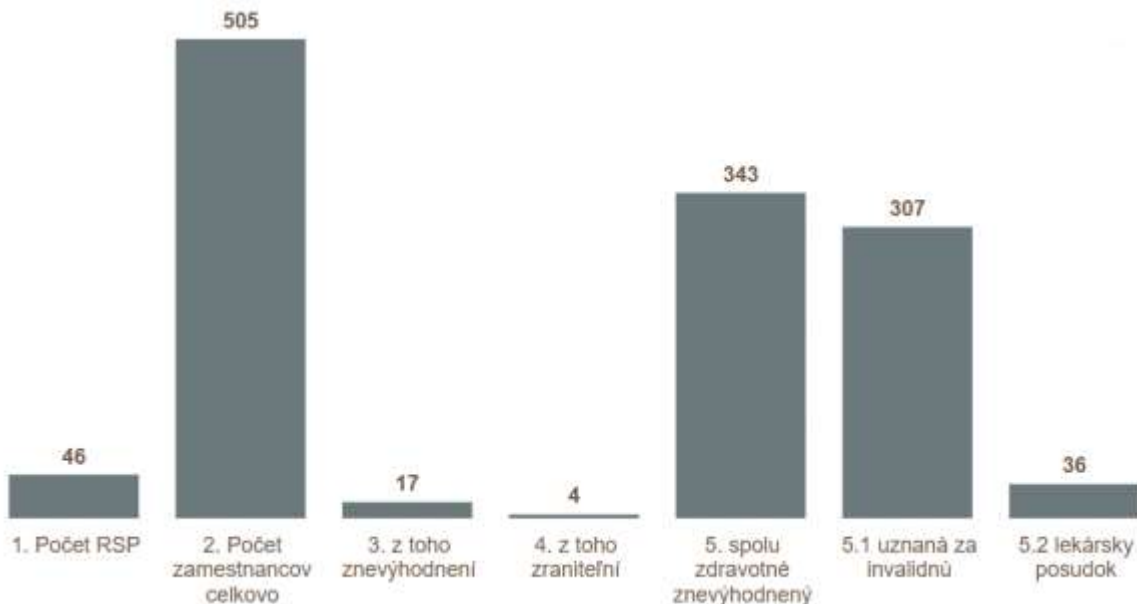
Popis	RSP v TSK podľa právnej subjektivity					Spolu
	OZ	NO	FO	OS	Družstvo	
Počet RSP	2	2	0	42	0	46
Počet zamestnancov celkom	2	6	0	497	0	505
z toho znevýhodnení	0	0	0	17	0	17
z toho zraniteľní	0	0	0	4	0	4
z toho zdravotne znevýhodnení	2	3	0	338	0	343
uznaná za invalidnú	1	2	0	304	0	307
lekársky posudok	1	1	0	34	0	36

Zdroj: Štatistika MPSVR SR

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že v Trnavskom kraji bolo v roku 2024 evidovaných celkovo 46 registrovaných sociálnych podnikov. Z tohto počtu tvoria 2 občianske združenia, 2 neziskové organizácie a 42 sú spoločnosti s ručením obmedzeným (s. r. o.).

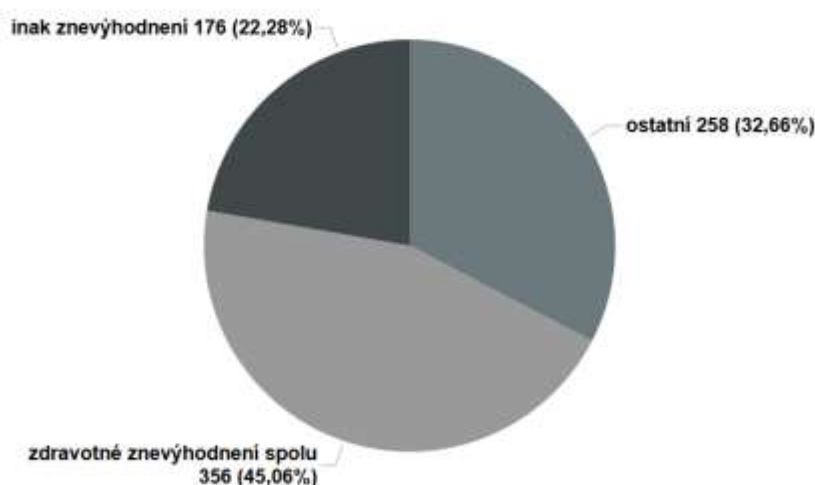
Tieto údaje poukazujú na skutočnosť, že do registra RSP najčastejšie vstupujú práve spoločnosti s ručením obmedzeným. Pre subjekty neziskového sektora predstavuje podnikanie výzvu – len malé percento občianskych združení alebo neziskových organizácií sa rozhodne podnikat' formou sociálneho podniku.

Graf č. 6: Prehľad o počte zamestnancov RSP v danom kraji k 31.12.2024

Zdroj: Štatistika MPSVR SR

Graf č. 7: Prehľad o počte ZnO a ZrO v RSP v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 7 znázorňuje percentuálny podiel znevýhodnených a zraniteľných osôb v Trnavskom kraji, pričom jednotlivé skupiny sú rozdelené podľa rôznych kritérií. Najväčšiu skupinu tvoria zdravotne znevýhodnení jednotlivci, sem patria osoby, ktoré majú lekársky posudok alebo im bola uznaná invalidita. V RSP v Trnavskom kraji boli v roku 2024 zamestnaní 4 zraniteľné osoby. Podiel znevýhodnených zamestnancov je na úrovni 67,34%.

Tab. č. 10 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania v danom kraji v roku 2024

Nástroj priamej/nepriamej formy podpory ¹	Počet RSP	Počet dohôd	Počet prac. miest	Počet predaných poukážok		Celková výška schváleného príspevku/EUR
				modré	ružové	
Znížená DPH	28					
Úľavu na dani z príjmu	30					
Vyrovnávacie príspevky §19b		82	387			5 787876,26 €
Umiestňovacie príspevky §19a	0	0	0			0
Investičná pomoc ²	0					
Servisné poukážky ³	1			250	0	750 €
Výnimky zo zákona o VO	4					
Predaj/prenájom nehnuteľnosti za nižšiu cenu ako je ZO	1					

Zdroj: Vlastný zdroj - Metodické štatistické zisťovanie údajov o RSP a štatistika MPSVR SR

¹ Údaje o zníženej DPH, úľave na dani z príjmu za rok 2022, výnimkách zo zákona o VO a predaji/prenájme za nižšiu cenu ako je znalecký odhad nie sú verifikované, vychádzajú z informácií poskytnutých od RSP.

² RSP, ktoré majú podpísanú dohodu o poskytnutí NFP v rámci projektu NP IPSP v roku 2022.

³ Celková výška schváleného príspevku vyjadruje celkový príspevok za predané poukážky vo výške á 3,00 EUR pri modrých poukážkach a á 5,00 EUR pri ružových poukážkach.

Skúsenosť s využívaním jednotlivých finančných a nefinančných nástrojov podpory v kraji

Takmer všetky registrované sociálne podniky (RSP) v Trnavskom kraji využívajú vyrovnávací príspevok podľa § 19b zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch. V súčasnosti ide o jedinú možnosť priamej finančnej podpory. Trnavský samosprávny kraj (TTSK) má nastavenú dotačnú politiku na podporu rozvojových aktivít v regióne formou dotácií pre právnické osoby, a to podľa Všeobecne záväzného nariadenia TTSK č. 44/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK a VZN TTSK č. 46/2018 o poskytovaní dotácií na regionálny rozvoj.

Nadalej pretrváva trend veľmi nízkeho čerpania finančných prostriedkov vo forme dodatočných nákladov pre integračné podniky. Medzi RSP pôsobiacimi v TTSK neevidujeme žiadny, ktorý by využíval podporu vo forme umiestňovacích príspevkov. Tento stav súvisí najmä s tým, že v kraji nepôsobí žiadny výlučne tranzitný integračný podnik.

V Trnavskom kraji iba jeden sociálny podnik – obecný sociálny podnik – využíva možnosť platby servisnými poukážkami. Viaceré RSP zo súkromného sektora síce deklarovali záujem o ich využívanie, no zatiaľ k tomu nepristúpili, pričom ako prekážku uvádzajú vysokú administratívnu záťaž a komplikovaný proces zavedenia servisných poukážok.

Väčšina RSP v kraji využíva aj zníženú sadzbu DPH a daňovú úľavu, v prípade kladného hospodárskeho výsledku.

Tab. č 11. Spolupráca RC SE s inými organizáciami pri poskytovaní informácií a poradenstva a sieťovanie, spolupráca s vysokými a strednými školami, spolupráca v rámci memoránd aj mimo nich v roku 2024

Názov organizácie	Popis spolupráce
Úrady práce v TTSK	konzultácie k aplikácii zákona o SE a SP, k priamej a nepriamej podpore pre RSP, podpora pre RSP z iných výziev a zdrojov, nastavovanie spolupráce, výmena skúseností z aplikačnej praxe
Trnavský samosprávny kraj	schválený dokument Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja do roku 2030, začlenenie témy regionálnych sociálnych podnikov a sociálneho podnikania do strategických dokumentov TSK
RC MIRRI – Regionálne centrum Trnava	spolupráca v oblasti vyhlásenia výziev pre RSP, dohodnutá spolupráca v oblasti poskytovania informácií RSP v Trnavskom kraji a poskytovaní konzultácií o sociálnom podnikaní pre klientov RC MIRRI Trnava
Stále pracovisko ÚVO Trnava	individuálne konzultácie RSP v oblasti VO, dohodnutá príprava workshopov na tému VO pre RSP a odbornú verejnosť

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE VO VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH PODNIKOKH V DANOM KRAJI

DUBAN TT s.r.o.

Právna forma: **spoločnosť s ručením obmedzeným**

Typ registrovaného SP: **integračný podnik**

Oblasť podnikania: **jednoduché manuálne práce, skladanie jednoduchých komponentov a výrobkov ako je kompletizácia súčiastok a návodov na použitie k výrobkom, skladanie a lepenie krabičiek, darčkových tašiek, kompletizácia komponentov k nábytkárskym produktom a i.**

Región: **okres Trnava**

Začiatok činnosti: **27.5.2017**

Dátum registrácie SP: **15.1.2024**

Spoločnosť bola založená ešte v roku 2017. Zakladateľmi spoločnosti sú p. Daniel Duban a p. Jana Dubanová. Pred získaním štatútu sa spoločnosť ako chránená dielňa vyše 6 rokov venovala zamestnávaniu zdravotne znevýhodnených zamestnancov. Pán Duban zabezpečoval chod chránenej dielne a asistenciu invalidným zamestnancom pri práci. Pani Dubanová sa spolupodieľa na riadení podniku, stará sa o nové pracovné príležitosti a jednoduchšiu administratívu spojenú s fakturáciou a zamestnancami, ktoré sú potrebné pri každodennom fungovaní podniku.

Spoločnosť je jedným z integračných podnikov, ktoré získali štatút v roku 2024. Motiváciou a víziou spoločnosti DUBAN TT s.r.o. bolo rozšíriť spektrum zamestnancov o znevýhodnených zamestnancov v pred dôchodkovom veku, rovnako aj o zraniteľnú skupinu zamestnancov, konkrétne mamičky/otcov po materskej dovolenke. Tieto skupiny doposiaľ ako chránená dielňa nezamestnávali.

Je skôr výnimočné medzi sociálnymi podnikmi v Trnavskom kraji, ak sa im podarí prijať do pracovného pomeru zamestnanca inak ako zdravotne znevýhodneného. Aj z tohto dôvodu možno spoločnosť DUBAN TT s.r.o. považovať za príklad dobrej praxe. V roku 2024 mali spolu 15 zamestnancov, z toho väčšinu stále tvorili zamestnanci zdravotne znevýhodnení (invalidní dôchodcovia), ale zamestnali už aj 1 nezamestnaného nad 50 rokov a v súčasnej dobe dali

príležitosť značne znevýhodnenému zamestnancovi, ktorý bol dlhodobo evidovaný na úrade práce. Možno teda konštatovať, že štatút integračného podniku im rozšíril možnosti zamestnávania takých skupín znevýhodnených osôb, ktoré majú na trhu práce najväčšie problémy.

Spoločnosť vytvára pracovné podmienky „na mieru“ s ohľadom na potreby svojich zamestnancov a s ohľadom na ich zdravotný stav. Majú aktívne fungujúci poradný výbor, ktorý participuje na sociálnom podnikaní. Po dohode na poradnom výbore vymieňajú postupne zdravotne znevýhodneným zamestnancom stoličky. V ďalšom roku plánujú automatizáciu výroby (výmena ručného páskovača za automatický), čo znevýhodneným zamestnancom značne uľahčí prácu, dokúpenie strojov pre lepšiu a rýchlejšiu výrobu.

Úspešne sa im podarilo integrovať aj spomínaného znevýhodneného zamestnanca (nezamestnaný nad 50 rokov), ktorého v súčasnosti začleňujú už aj na pomoc vedúcej prevádzky a na práce, kde sa vyžaduje väčšia zodpovednosť. Spoločnosť má ambíciu fungovať ako tranzitný integračný podnik, s aktívnou participáciou zo strany RSP v tomto procese, pre zdravotne znevýhodnených zamestnancov fungujú ako stabilizačný integračný podnik.

Ekoservis, s.r.o.

Právna forma: **spoločnosť s ručením obmedzeným**

Typ registrovaného SP: **integračný podnik**

Oblasť podnikania: **bazárový predaj a servis lyží**

Región: **okres Hlohovec**

Začiatok činnosti: **20.10.2023**

Dátum registrácie SP: **10.9.2024**

Spoločnosť je integračným sociálnym podnikom, ktorý získal štatút v roku 2024, prevádzka bazárového predaja a servisu lyží sa nachádza v Leopoldove. Zakladateľom a štatutárom je JUDr. Michal Bultman. Motiváciou na založenie integračného sociálneho podniku bol úspešný príbeh rodinného člena pána Bultmana, ktorý je zamestnancom s kumulovaným znevýhodnením. Jeho príbeh úspešného začlenenia sa do súkromného aj pracovného života slúži ako inšpirácia a motivácia pre ostatných zamestnancov, ktorí sa z rôznych dôvodov ocitli v nepriaznivých životných situáciách.

Spoločnosť je novým podnikom, ale už od svojho vzniku dosahuje svoj pozitívny sociálny vplyv integráciou sociálne najzraniteľnejších skupín, väčšina zamestnancov má kumulované znevýhodnenie či zraniteľnosť (väčšinou zdravotné alebo iné znevýhodnenie kumulované s nepriaznivým sociálnym statusom). V roku 2024 zamestnávali 4 zamestnancov (z toho 1 invalidný

dôchodca, 1 zamestnanec s kumulovaným znevýhodnením + zraniteľnosť, 1 zraniteľný zamestnanec).

Viacero aktivít pán Bultman vykonáva nad rámec zákonných povinností. Okrem poskytnutia zamestnania je pomoc zameraná na podporu sociálneho statusu zamestnancov, pomoc pri vysporiadaní sa s problémami ako strata bývania, zabezpečenie podmienok dôstojného bývania a uspokojovania ich životných potrieb, opätovné začlenenie do spoločnosti, snaha o vysporiadanie sa so závislosťami, pomoc pri vyrovnávaní dlhov či exekúcií, prevencia recidív.

Spoločnosť je pekným príkladom toho, že sociálne podnikanie nemá byť iba o vytvorení pracovného miesta pre znevýhodneného zamestnanca, ale môže byť aj o adresnej pomoci, ktorú sociálny podnikateľ zamestnancom poskytne.

Služby Cífer, s.r.o.

Právna forma: **spoločnosť s ručením obmedzeným**

Typ registrovaného SP: **integračný a všeobecný**

Oblasť podnikania: **prevádzka obecného kúpaliska a športového areálu, reštauračné služby, stavebná činnosť, drobné práce pre obyvateľov obce**

Región: **okres Trnava**

Začiatok činnosti: **12.7.2014**

Dátum registrácie: **7.7.2020**

Spoločnosť bola založená v roku 2014 ako obecný podnik. V roku 2019, po zriadení RC SE Trnava, bol oslovený starosta obce s predstavením konceptu sociálneho podniku. Pán starosta Ing. Maroš Sagan sa po prvom stretnutí vyjadril, že oni vlastne ako sociálny podnik fungujú a spĺňajú všetky podmienky. Spoločnosti bol priznaný štatút integračného a zároveň aj všeobecného podniku v júli 2020. Patrí medzi prvé sociálne podniky v kraji a bola vôbec prvým obecným sociálnym podnikom.

Ide naozaj o ukážkový príklad fungovania obecného RSP. Hlavnou náplňou činností je poskytovanie rôznych služieb predovšetkým verejnosti obce Cífer a samotnej obci Cífer. Spoločnosť podniká v oblasti:

- prevádzka obecného kúpaliska a športového areálu
- reštauračné služby

- stavebná činnosť
- drobné práce pre obyvateľov obce
- vydávanie obecných novín
- prevádzka školského autobusu
- prenájom priestorov alebo mechanizmov obci Cífer

Sociálny podnik v rámci hlavného cieľa - podpory zamestnanosti a regionálneho rozvoja, teda ako integračný podnik zamestnáva v súčasnej dobe 27 zamestnancov a z nich je 12 zdravotne znevýhodnených, uznaných za invalidných. Od získania štatútu RSP tento podnik pravidelne zamestnáva ľudí dlhodobo nezamestnaných, zraniteľné osoby ako aj ľudí s kumulovanými znevýhodneniami. Sociálny podnik svojim zamestnancom poskytuje pracovné podmienky prispôbené ich individuálnym potrebám a možnostiam. Tento obecný sociálny podnik je výborným príkladom toho, ako je možné vďaka individualizovanému a špecifickému prístupu k znevýhodneným zamestnancom, spolu s kvalitným manažmentom, zabezpečiť úspešné začlenenie týchto osôb do pracovného procesu a zároveň dosahovať ekonomickú prosperitu podniku.

Aj prostredníctvom napĺňania merateľných cieľov ako všeobecného podniku prispieva k verejnoprospešným službám v nasledovných oblastiach:

- tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt: pozitívny sociálny vplyv sa považuje za dosiahnutý, ak Spoločnosť zorganizuje 4 kultúrne podujatia v kalendárnom roku.
- vzdelávanie a výchova: spoločnosť zabezpečuje rast vzdelanosti v oblasti histórie, kultúry a ochrany životného prostredia., pričom pozitívny sociálny vplyv sa považuje za dosiahnutý, ak spoločnosť vydáva obecné noviny v priemernom náklade min. 600 ks v príslušnom kalendárnom roku.
- rozvoj telesnej kultúry: pozitívny sociálny vplyv sa považuje za dosiahnutý, ak Spoločnosť zorganizuje min. 8 skupinových športových podujatí pre min. 50 účastníkov v kalendárnom roku.
- tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva: Pozitívny sociálny vplyv sa považuje za dosiahnutý, ak Spoločnosť prepraví školským autobusom v priemere 50 detí/denne. Zároveň touto službou je zabezpečené aj zvýšenie bezpečnosti dopravy detí z bydliska do školy a späť a zároveň znižovaním znečistenia ovzdušia v dôsledku obmedzenia osobnej prepravy detí rodičmi.

ZOZNAM ZDROJOV:

- Zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch
- Štatistický úrad SR - www.statistics.sk
- Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava - <https://www.upsvr.gov.sk/>
- Trnavský samosprávny kraj – <https://trnava-vuc.sk/>
- MPSVR SR
- Register sociálnych podnikov - MPSVR SR